

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2024-06-04

Ärendenummer
NV-01276-24

Landsbygd- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Naturvårdsverkets yttrande över delbetänkandet Jakt och fiske i renbetesland, SOU 2023:46 (LI2023/03401)

Sammanfattning

I yttrandet tar Naturvårdsverket inte ställning till rättighetsfördelningen avseende småviltsjakt och fiske i fjällen, då detta ligger utanför myndighetens ansvarsområde.

Naturvårdsverket avstyrker kommitténs förslag om ikraftträdande redan till halvårsskiftet 2024. Naturvårdsverket anser att ytterligare utredning behöver göras innan konsekvenserna av de föreslagna förändringarna fullt ut kan bedömas. I yttrandet belyser Naturvårdsverket behov av vissa fortsatta konsekvensanalyser rörande natur- och viltvård samt friluftsliv och allemansrätt.

Naturvårdsverket instämmer i kommitténs förslag om att i de fall där en sameby enligt en dom som fått laga kraft har bättre rätt än staten till upplåtelse av rätt till jakt så är det viktigt att myndigheter ges möjlighet att besluta om inskränkningar i jakt och fiske om det är motiverat av viltvårdsskäl.

Naturvårdsverket välkomnar en fortsatt dialog om de förändringar som diskuteras i betänkandets bilaga 3, och ger i yttrandet några medskick till kommitténs fortsatta arbete.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

12 Statens avtal på marker med ensamrätt

Naturvårdsverket bedömer att föreslagen tillfällig reglering endast har ringa påverkan på Naturvårdsverkets uppdrag som fastighetsförvaltande myndighet. Naturvårdsverket vill dock uppmärksamma några frågeställningar kopplade till utredningens fortsatta arbete som beskrivs i kapitel 12 och bilaga 3.
Se kommentarer på bilaga 3 nedan.

15.3 Kommitténs överväganden

Naturvårdsverket instämmer i förslaget att älgjakten inte omfattas av kommitténs förslag, varken i delbetänkandet eller i den modell som presenteras i bilaga 3, och i de skäl som lyfts för detta i delbetänkandet.

15.5.1 En tydligare reglering och en effektivare process

Naturvårdsverket finner att det finns kvarstående oklarheter i kommitténs förslag att 3 § första stycket i rennäringsförordningen ändra till att ange att upplåtelser av småviltsjakt och handredskapsfiske, som inte bedrivs yrkesmässigt, ska göras om det kan ske med *endast ringa olägenhet för renskötseln*. Fortsatta konsekvensanalyser behöver göras.

Naturvårdsverket bedriver ett arbete som bland annat avser att utröna i vilken utsträckning friluftslivet, till vilket jakt och fiske hör, påverkar renar och renskötsel negativt. Arbetet stäms löpande av med Sametinget och samarbete sker med forskare vid SLU. I dagsläget saknas fastställd vetenskaplig grund och verifierad traditionell kunskap för att avgöra vad som bör avses med olägenheter som anges vara *smärre, ringa, av betydelse, besvärande* eller *avsevärda*. Vetenskapliga fakta, likväl som verifierad traditionell samisk kunskap, bör ligga till grund för fastställande av de toleransgränser som renskötseln behöver tåla för att proportionalitet i en ny lagstiftning ska kunna uppnås. Frågan är komplex och inkluderar även sådant som formerna för hur jakt och fiske bedrivs samt annan med renskötseln konkurrerande markanvändning.

15.6.1 Länsstyrelsen får ge uppdrag åt lokala föreningar (s. 562)

Naturvårdsverket bedömer att fortsatta konsekvensanalyser bör göras rörande villkor för upplåtelse kopplat till möjligheter till friluftsliv respektive jakt- och fisketillsyn.

En konsekvens av att föreningar fritt får sätta priser utan någon form av begränsning kan bli en situation med betydligt högre priser för jakt och fiske vilket kan riskera att stänga ute en stor del av allmänheten.

Naturvårdsverket anser att det i de fall upplåtelser hanteras av en förening är det av vikt att jakt- och fisketillsyn fortsatt genomförs. Naturvårdsverket bedömer att det kan bli svårt att hitta behörig tillsynspersonal, i synnerhet vad gäller jakttillsyn eftersom det normalt krävs utbildning genom polishögskolan samt är förknippad med en relativt hög kostnad. Naturvårdsverket instämmer i att det finns behov av finansiering för att tillsynen fortsatt ska genomföras.

15.7.1 Hantering av det delade viltvårdsansvaret och ansvaret för fiskevård

Naturvårdsverket instämmer i kommitténs förslag om att i de fall där en sameby enligt en dom som fått laga kraft har bättre rätt än staten till upplåtelse av rätt till jakt så är det viktigt att myndigheter ges möjlighet att besluta om inskränkningar i jakt och fiske om det är motiverat av viltvårdsskäl.

De verktyg som föreslås i delbetänkandet, om såväl möjlighet till skyddsjakt som föreskriftsrätt på området, anser Naturvårdsverket är rimliga. Vid utformningen av ett bemyndigande för Naturvårdsverket behöver gränsdragningen gentemot Jordbruksverkets ansvar tydliggöras. Detta eftersom Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1993:95) om upplåtelser av rätt till

småviltsjakt och fiske på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen idag i viss mån berör frågor om viltvård.

Naturvårdsverket instämmer i att föreskrifter om fångstrapportering lämpligast meddelas på en mer generell nivå och även omfattar privat mark.

Viltövervakningen är viktig bland annat för att Sverige ska kunna uppfylla de internationella åtaganden som finns.

Naturvårdsverket anser att det även fortsättningsvis finns behov av att säkerställa att ripinventering kan utföras ifall sådan tidigare gjorts inom samebyn. I underlaget nämns inte ripinventering i de samebyar som medges rätt att upplåta småviltsjakt enligt dom.

16 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Naturvårdsverket avstyrker kommitténs förslag om ikraftträdande redan till halvårsskiftet 2024. Naturvårdsverket anser att ytterligare utredning behöver göras innan konsekvenserna av de föreslagna förändringarna fullt ut kan bedömas.

17.1.1 Förslagen till förändringar i rennäringslagen och rennäringsförordningen (sid. 585) samt 18.1 Förslaget till lag om ändring i rennäringslagen (sid. 591)

Naturvårdsverket anser att kommitténs bedömning om att *förslaget inte i någon beaktansvärd utsträckning kan antas påverka jägares och fiskares möjligheter till småviltsjakt och fiske eller turistföretagens verksamhet* ännu inte fullt ut kan göras, utan att ytterligare konsekvensanalys genomförs.

För att konsekvenserna för möjligheterna till jakt, fiske och turistföretagande ska kunna bedömas krävs att det först fastställs vad som i praktiken avses med *ringa olägenhet* för renskötseln, samt hur denna bedömning ska göras i syfte att uppnå en enhetlig rättstillämpning inom berörda områden. I sammanhanget bör även konsekvenser för friluftslivsmålen bedömas.

Angående den föreslagna 32 a §, se vad som anförts i avsnitt 15.5.1 angående föreslagen ändring i 3 § 1 rennäringsförordningen.

Naturvårdsverkets medskick för delbetänkandets Bilaga 3 *Skiss på reglering för upplåtelse av småviltsjakt och fiske på berörd mark*

Naturvårdsverket konstaterar att myndigheten berörs i betydande omfattning av innehållet i bilaga 3. Myndigheten välkomnar en fortsatt diskussion om de förändringar som presenteras i bilagan. Det är av vikt att myndigheten ges möjlighet att lämna synpunkter på de förslag som kommittén slutligen kommer att presentera.

Författningsskiss (30 a§, s. 699), 12.2 Avtal om nyttjanderätt i konflikt med annans bruksrätt (s.532) och 12.4 Särskilt om Naturvårdsverkets marker (s.534).

Påverkan på områden som avyttrats och områden som tillfälligt är i Naturvårdsverkets ägo

Naturvårdsverket anser att det bör övervägas hur rätten till jakt och fiske i redan genomförda avyttringar kan komma att påverkas av en framtida reglering. Detta gäller även för områden som tillfälligt är i Naturvårdsverkets ägo då dessa

fastigheter kan komma att omfattas av de regelförändringar som förslås i utredningen vilket bland annat kan innebära att jakt och fiskerättigheter inte längre ingår i fastigheten när denna ska avyttras.

Löpande avtal

Som utredningen påtalar är det oklart vilka eventuella skadeståndsanspråk som nyttjanderättshavare kan komma att rikta mot Naturvårdsverket om befintliga avtal ogiltigförklaras. Det vore önskvärt att utredningen närmare klargjorde de rättsliga förutsättningarna kring dessa och även överväger om det är lämpligt att införa övergångsbestämmelser för att säkerställa att befintliga avtal kan sägas upp vid avtalstidens slut eller för att på annat sätt minimera risken för tvist.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger efter föredragning av avdelningschefen Marie Uhrwing.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschefen Kerstin Åstrand, handläggarna Jens Andersson, Jessica Backeryd, Anders Bussqvist, Hanna Ek, Erik Stigell, Karin Schröder och miljörettsjuristen Nils Hallberg.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Marie Uhrwing

Kopia till:
li.fjr@regeringskansliet.se,
kn.registrator@regeringskansliet.se